

Att se fröjd som en plikt är kontroversiellt

”Kristen hedonism” är en kontroversiell benämning på en väl beprövad livsstil.

Den sträcker sig tillbaka till *Mose* som skrev Bibelns första böcker och hotade med förskräckliga ting om vi inte lever i glädje och lust: ”Eftersom du inte tjänade HERREN din Gud med glädje och av hjärtans lust ... ska du komma att tjäna fiender som HERREN ska sända mot dig” (5 Mos 28:47–48).

... och till Israels kung *David* som sade: ”Tjägna HERREN med glädje” (Ps 100:2), kallade Gud för sin ”glädje och fröjd” (Ps 43:4, B 2000) och befallde dig att ”ha din glädje i HERREN” (Ps 37:4); David som bad: ”Mätta oss med din nåd när morgonen gryr, så att vi får jubla och glädjas i alla våra dagar” (Ps 90:14) och lovade att bara inför Guds ansikte finns fullkomlig och bestående njutning: ”Jag mättas av glädje inför ditt ansikte, av ljuvlighet på din högra sida för evigt” (Ps 16:11).⁵

⁵ Många engelska bibelöversättningar använder ordet *pleasures* där SFB15, B 2000 och KB 1917 använder ljuvlighet. När författaren använder ordet *pleasures* i övrigt har vi översatt det med ”nöjen, nöjesförolyxer, njutning, lust” efter sammanhanget; ö.a.

”Kristen hedonism” är en kontroversiell benämning på en väl beprövad livsstil.

... och till *Jesus* som sade: ”Saliga är ni när människor hånar och förföljer er ... Gläd er och jubla, för er lön är stor i himlen” (Matt 5:11–12) och lovade: ”Detta har jag sagt er för att min glädje ska vara i er och för att er glädje ska bli fullkomlig” (Joh 15:11); Jesus som själv uthärdade korset för att ”nå den glädje som låg framför honom” (Hebr 12:2) och lovade att till sist ska hans trogna tjänare få höra orden: ”Gå in i din herres glädje!” (Matt 25:21).

... och till *Jakob*, Herrens bror, som sade: ”Räkna det som ren glädje, mina bröder, när ni råkar ut för olika slags prövningar” (Jak 1:2).

... och till aposteln *Paulus* som beskrev sig och sitt team som ”medarbetare till er glädje” (2 Kor 1:24) och ”bedrövade men alltid glada” (2 Kor 6:10); Paulus som sade att ”vi gläder oss också mitt i våra lidanden” (Rom 5:3) och befallde de kristna: ”Gläd er alltid i Herren” (Fil 4:4).

... och till aposteln *Petrus* som sade: ”Nej, gläd er ju mer ni delar Kristi lidanden. Då ska ni också få jubla och vara glada när han uppenbarar sig i sin härlighet” (1 Petr 4:13).

... och till *Sankt Augustinus* som, år 386, fann frihet från lusta och liderlighet i den överlägsna njutning som Gud ger: ”Hur ljuvligt hade det inte plötsligt blivit för mig att slippa den ljuva tomheten;

hur gladde jag mig inte nu att slippa den, jag som fasset för att tappa den! Det var ju du som lyfte den av mig, du som är den högsta, den sanna ljuvligheten. Du lyfte den av mig och trädde i dess ställe, du som är ljuvare än all vällust.”⁶

... och till *Blaise Pascal* som sade: ”Alla människor strävar efter lycka, det förekomma icke något undantag. Medlen de använder kan nog vara olika, men samtliga siktar de mot detta mål. ...Viljan tar aldrig själv minsta steg annat än med detta mål för ögonen. Det är drivfjädern i alla människans handlingar, även för dem som går och hänger sig.”⁷

... och till *puritanerna* vars mål var att känna Gud så väl att ”den innerliga glädjen i och över honom blir vår livsgärning”,⁸ utifrån vissheten att denna glädje skulle ”beväpna oss mot vår andliga fiendes angrepp och få vår mun att förlora smaken för de nöjen med vilka frestaren agnar sina krokar”.⁹

... och till *Jonathan Edwards* som upptäckte och undervisade mer kraftfullt än många andra att ”de skapade varelsernas lycka består i att glädja sig i Gud, vilket också låter Gud visa sig stor och upphöjd.”¹⁰

⁶ *Augustinus bekännelser*, översätn. Bengt Ellenberger (Skellefteå: Artos, 2020), s. 205 (Nionde boken: i).

⁷ *Blaise Pascal, Tankar*, översätn. Sven Stolpe (Stockholm: Modernista, 2022), s. 139 (tanke 300).

⁸ *Richard Baxter, The Saints' Everlasting Rest* (Grand Rapids, USA: Baker Book House, 1978), s. 17; egen översätn., ö.a.

⁹ *Matthew Henry, Commentary on the Whole Bible*, vol. 2 (Old Tappan, USA: Fleming H. Revel, u.å., ursprungligen utgiven 1708), s. 1096; egen översätn., ö.a.

¹⁰ *Jonathan Edwards, The End for Which God Created the World*, cite-

”Syftet med skapelsen är att det skapade må förhärliga [Gud]. Men vad är då att förhärliga Gud annat än att glädja sig över den härlighet han lagt i dagen.”¹¹

... och till C. S. Lewis, som upptäckte: ”Vi nöjer oss med alldeles för lite.”¹²

... och till tusentals missionärer som lämnat allt för Kristus och vid livets slut har sagt, likt *David Livingstone*: ”Jag offrade aldrig något.”¹³

Kristen hedonism är inte något nytt.

Men om kristen hedonism nu är så väl beprövad, varför är den då så kontroversiell?

Ett skäl är att den insisterar på att glädje inte bara är en följd av att vi lyder Gud utan *en del av* lydnaden. Det tycks som om människor är villiga att se glädje som en biprodukt av vår relation till Gud, men inte som en nödvändig del av den. Folk är obekväma med att säga att vi har en skyldighet att sträva efter glädje.

De säger exempelvis: ”Sträva inte efter glädje; sträva efter lydnad.”

Men kristen hedonism svarar: ”Det är som att

rad i John Piper, *God's Passion for His Glory* (Wheaton, USA: Crossway Books, 1998), s. 158, paragraf 72; egen översätt., ö.a.

¹¹ Jonathan Edwards, *The "Miscellanies"*, (a-500), red. Thomas Schafer, *The Works of Jonathan Edwards*, vol. 13 (New Haven, USA: Yale University Press, 1994), s. 199 (Miscellany #3). Dessa *Miscellanies* var de privata anteckningsböcker Edwards använde när han skrev sina böcker, såsom *The End for Which God Created the World.*; egen översätt., ö.a.

¹² C. S. Lewis, *Världens sista kväll och andra texter* (Örebro: Libris 2013), s. 24 (Kapitlet ”Härlighetens tyngd”).

¹³ Citat hämtat från Samuel Zwemer, ”The Glory of the Impossible,” i *Perspectives on the World Christian Movement*, 3:e upplagan, red. Ralph Winter och Steven Hawthorne (Pasadena, USA: William Carey Library, 1999), s. 315; egen översätt., ö.a.

säga: "Ät inte äpple; ät frukt." För glädje är en lydnadshandling. Vi har fått *befallningen* att glädja oss i Gud. Om lydnad är att göra det Gud befäller, då är glädje inte bara en biprodukt av lydnad, den är *lydnad*. Bibeln uppmanar oss gång på gång att sträva efter glädje: "Gläd er i HERREN och fröjda er, ni rättfärdiga, jubla, alla ni som har ärliga hjärtan!" (Ps 32:11). "Folkslagen ska glädjas och jubla" (Ps 67:5). "Ha din glädje i HERREN" (Ps 37:4). "Gläd er inte över att andarna lyder er, utan gläd er över att era namn är skrivna i himlen" (Luk 10:20). "Gläd er alltid i Herren. Än en gång säger jag: gläd er!" (Fil 4:4).

Bibeln lär oss inte att behandla fröjd som en ren biprodukt av våra förpliktelser. C. S. Lewis förstod detta och skrev till en vän: "Det är, som du vet, en kristen plikt för var och en att vara så lycklig som hon kan vara."¹⁴

Ja, detta är riskfyllt och kontroversiellt. Men i ordets strikta betydelse är det ändå sant. Maximal lycka, både kvalitativt och kvantitativ, är precis vad vi är förpliktigade att sträva efter.

En förständig kristen beskrev relationen mellan förpliktelse och njutning på detta sätt:

Föreställ dig att en make frågar sin hustru om han måste kyssa henne god natt. Hon svarar: "Du måste, men inte måste i den betydelsen."

¹⁴ Hämtat från ett brev till Sheldon Vanauken, återgivet i Vanaukens *A Severe Mercy* (New York, USA: Harper and Row, 1977), s. 189; egen översätt., ö.a.

Det hon menar är: "Om inte din spontana tillgivenhet för min person motiverar dig förlorar dina trevare allt moraliskt värde."¹⁵

Med andra ord: Om det inte finns nöje eller njutning i kyssen, har förpliktelsen att kyssas inte fullföljts. Glädjen över hustrun, som tar sig uttryck i kyssen, är en del av förpliktelsen och inte en biprodukt av den.

Men om det är sant – om glädjen i att göra gott är en del av vad det är att göra gott – är jakten på njutning en del av jakten på denna dygd. Nu kan du förstå varför detta börjar bli kontroversiellt. Det handlar om allvaret i det hela. "Menar du verkligen vad du säger?", frågar någon. "Du menar att ordet *hedonism* inte bara är ett trick för att få vår uppmärksamhet. Det står faktiskt för något ytterst och förkrossande sant om hur vi ska leva. Sökandet efter njutning är verkligen en nödvändig del av att vara en god människa." Helt riktigt. Det är vad jag menar. Bibeln menar det. Gud menar det. Det är verkligen allvar. Vi leker inte ordlekar.

Maximal lycka, både kvalitativt och kvantitativt, är precis vad vi är förpliktigade att sträva efter.

Låt mig vara glasklar: vi talar här alltid om glädje i Gud. Även glädjen i att göra gott är slutligen glädje

¹⁵ Edward. J Carnell, *Christian Commitment* (New York, USA: Macmillan, 1967), s. 160–161; egen översätn., ö.a.

i Gud, eftersom det ytterst goda som vi hela tiden strävar efter är att Guds härlighet ska bli synlig och att vår egen glädje i Gud ska räckas vidare till andra. All annan glädje skulle vara kvalitativt otillräcklig för vår själs längtan och kvantitativt för kortvarig för våra eviga behov. Bara hos Gud finns *fullhet* av glädje och njutning *som aldrig tar slut:* "...inför ditt ansikte är glädje till fyllest, ljuvlighet i din högra hand *evinnerligen*" (Ps 16:11, KB 1917).